

METROPOL

Církev československá husitská si letos připomíná sto let od svého založení. Farářkou této denominace v Hrádku nad Nisou a Novém Boru je ThMgr. Hedvika Zimmermannová. Zároveň byla do začátku letošního roku třináct let ředitelkou Diakonie ČČSH. Co všechno dělá pro potřebné a jak vnímá postavení církvi v dnešní složité době, ptáme se...

Hedvika Zimmermannová: Nesmíme přestat žít

Pro jste si vybrala jako životní poslání práva farářské povzdání?

Před studiem teologie jsem absolvovala sociálně-právní nastavbu, bylo to zajímavé studium, ale mně došlo, že pokud nedáte lidem smysl života a neukážete jim cestu, tak jakákoliv finanční podpora je pouze krátkodobé řešení. A to jsem ještě netušila, kolik různých rovin práce bude mé budoucí povolání obsahovat. A tak v běhu střídám funkci duchovního správce se sociálním poradenstvím, organizací kulturních akcí s organizováním oprav a rekonstrukcí i úklidem kostela. Moc ráda pracuji se seniory a radost mi přináší i svatební obřady.

Jak po etná je vaše náboženská obec, jak velký máte kůrup át a kdo vás v nelehké práci podporuje?

Mám dvě zcela rozdílné náboženské obce, ta první, která je velká územím a má své centrum v Hrádku nad Nisou, zahrnuje celý Šlukovský výběžek, druhá v Novém Boru naopak jen jedno město a jeho bezprostřední okolí. Čísla příslušníků náboženských obcí nejsou velká, stejně jako v celém pohraničí. Ale já, ani moji kolegové tady nejsme jen pro naše „ovečky“, ale pro každého, kdo naše služby potřebuje. Snažíme se pomáhat tam, kde je třeba. Mnoho aktivit, které děláme na faře pro veřejnost, si nedokážu představit bez podpory mých přátel, a to jak osobních, tak z mnoha spolků a sdružení i škol a domu dětí a samozřejmě bez podpory rodiny. Máme štěstí, že se můžeme spoléhat i na podporu od města a diecéze. Nestalo se mi, když jsem někoho požádala o pomoc, že by odmítl.

Žiji v Hrádku nad Nisou v samém srdci Trojzemí, to znamená, že vidím špičky kostela jak z německé Žitavy, tak polského Kopatzowa. A protože ani víra ani přátelství neznají překážku hranic, mám velkou podporu i od mých přátel za čarou. Mnoho jsme se navzájem od sebe naučili a našli úplně nové cesty.

Jaké je podle vašeho názoru postavení církvi vesple nosti? Nacobysem lysou st edit?

Především bychom jako církve neměly čekat, až někdo přijde za námi, ale jít k těm, kteří nás potřebují. Vedle neodmyslitelné diakonické práce jsou církve nositeli tradic a morálních hodnot. Musíme však najít takový způsob komunikace, kterému porozumí současný moderní člověk. Zvěst o naději, o smyslu bytí, o zakotvenosti a lásce je důležitá pro každého, neodvisle od jeho věku nebo společenského postavení. Byla bych moc ráda, kdybychom dokázali lidem zprostředkovat pocit, že na nic v životě nejsou sami a že slova jako je víra, láska a naděje nejsou jen obyčejnými pojmy, ale můžou být obsahem a základem života každého z nás.

Vedení husitské diakonie jste p evzala na popud církve v roce 2007, kdy se nalé zala v hoch složité situaci. Do eho jste se svými spolupracovníky tehdy pustili, kolik jich v sou asnosti je a kdo vám nejvíc pomáhá?

Husitskou diakonií jsem vedla 13 let do začátku tohoto roku, kdy jsem ze zdravotních důvodů odešla a vedu už jen jedno z jejích středisek. Jsem moc ráda, že se nám podařilo společně vybudovat střediska po celé republice, ať už je to mobilní hospic nebo klub pro děti s autismem. Střediska vznikají a zanikají podle potřeby v konkrétním místě, nyní jich máme 12. Vedle velkých středisek typu domova pro seniory máme i malé, kde se schází mládež a děti, anebo naopak senioři. Diakonie je neuvěřitelně živý organismus, přináší stále nové výzvy. Základem všeho jsou nadšení a obětaví lidé, kteří jsou ochotni za minimum peněz nebo jako dobrovolníci dát svůj čas a dovednosti těm, kteří si nedokážou sami pomoci. A právě na takové lidi jsme měli v diakonii štěstí. Samozřejmě by to nešlo bez podpory církve, měst, státu i finančním darům od firem a jednotlivců. Jsem ráda, že se nám podařilo pomáhat během živelných katastrof, ať už to byly povodně u nás nebo tsunami na Haiti. Byli jsme nositeli sbírky při obnově vyhořelého kostela v Mirovicích, ale nejvíce se mi do srdce vryly životní příběhy lidí, kterým jsme mohli pomoci nebo je doprovodit na poslední cestě.

Nějen oslavy stého výro í církve, ale a da p ipravených trad ích a možná i no výchakci prove gnost m laletos vypadat úpln jínak. Co všechno jste museli oželeť a kam jste nap eli síly?

Naplánované akce jsme sice zrušili, ale posuneme je do doby, kdy je bude možné zrealizovat. Nesmíme přestat žít a vše zahodit. Alespoň se o to více můžeme těšit. A neustálé preorganizování nás mnohem víc sblížilo jak mezi sebou, tak třeba s hudebníky, které jsme na naše akce zvali. Nevzdáváme to, hledáme nové formy. Tak například již tradiční výstavu vánočních stromků, kdy zdobí stromky nejen děti ze školek a škol, ale i zástupci spolků z Čech, Polska i Německa, jsme naplánovali přesunout z kostela do ulic, stromky přiděláme k lampám. Sice přijdu o ten adventní les v kostele, ale určitě to bude krásné.

Jste žena matla tak troduzpoz dník. Kolik máte p i vašemžáru ruvořného asu a jak honělepe trávíte?

V životě se mi prolíná mé povolání s tím, co dělám i ve „volném čase“. A když si opravdu potřebuji odpočinout, jdu na zahradu nebo vyrábím jedlé dárky pro přátele. Ráda se věnuji i léčivým bylinám a tradicím a zvykům a pomáhám tohle zapomenuté dědictví přibližovat druhým.

V sou asné epidemiologické situaci je vítáno každé dobré srdce a ochotné ru ce. Máte p íležitost vyzvat další dobrovolníky ke konání dobrých skutk . Co jim vzkážete?

Mám takové životní motto: „Máme žít tak, aby po nás zůstala stopa v krajině a v srdcích lidí.“ Každý z nás se může rozhlédnout kolem sebe a začít malými krůčky. Určitě ve vašem okolí žije někdo, kdo potřebuje pomoci, ale ostýchá se o to říct. Najděte si to, co je vám blízké a vytrvejte, stojí to za to. Žádné materiální bohatství se nevyrovná pocitu, že kolem sebe máte lidi, kteří vás mají rádi a kterým na vás záleží, a kterým jste mohli pomoci na jejich životní cestě. Není to vždy jednoduché, ale stojí to za to. A kdo si v životě prožije větu „mám to, co jsem dal“, ten mi dá jistě za pravdu.

Připravila: L. Richterová, foto: Roman Sedláček

ThMgr. Hedvika Zimmermannová

Vystudovala gymnázium v Jablonci nad Nisou, sociálně-právní nastavbu a teologii v Praze, Berlíně a Mnichově. Od roku 1993 je farářkou Církve československé husitské v Hrádku nad Nisou a od roku 2020 i v Novém Boru, v letech 2007 – 2020 byla ředitelkou Husitské diakonie. Ta má pod sebou dvanáct středisek, která se věnují široké škále pomoci potřebným v sociální sféře od domácí hospicové péče a domovů pro seniory, přes pomoc handicapovaným až po volnočasová

zařízení pro děti a mládež i seniory. Podílí se velkou měrou na kulturní činnosti na Hrádecku i v celém regionu Trojzemí. Jedná se například o adventní cyklus Cesta za hvězdou, Evropskou pouť, setkání obyvatel tří zemí na přelomu roku nebo Festival umělecké tvorby osob s handicapem v polské Bogatyni. Za svoji neúnavnou a nelehkou práci se v roce 2017 stala Osobností Libereckého kraje v kategorii veřejná správa. Je matkou dospělých dcer Debory.

www.campdavidshop.cz

KAŽDÝ TÝDEN NOVÉ AKCE

CAMP DAVID
SOEX
THE WOMEN'S BRAND

Novinky z Inovačního centra Ústeckého kraje

Funguje na nové adrese

Tou první je přestěhování instituce do nového sídla s výbornou dostupností. Koncem září letošního roku se přestěhovalo do rekonstruovaných prostor budovy bývalých Pozemních staveb ve Velké Hradební ulici v Ústí nad Labem. Pod názvem ICUK Space je bude sdílet s dalšími organizacemi na podporu podnikání a inovací. „ICUK má za sebou téměř pět let fungování. Pořádilo se nám rozběhnout nové rozvojové projekty i programy. Nastal čas posunout jeho činnost na další úroveň. Osobně vnímám podporu inovací, moderních technologií a rozvojovou činnost Inovačního centra Ústeckého kraje jako prioritu. ICUK nabídne v nových prostorách zase něco navíc,“ říká první náměstek hejtmána Martin Klika, který má za kraj činnost ICUK poslední dva roky v gesci a o získání nových reprezentativních prostor se zásadním způsobem zasadil.

Inovačně-podnikatelský Czechpoint

Na novém místě nebude ICUK sám. Jeho služby doplní organizace, které se podporou obchodu, podnikání a inovací zabývají také. Společně s ICUK se na stejnou adresu stěhují rovněž agentura CzechInvest, Agentura pro podnikání a inovace, regionální zastoupení Technologické agentury ČR a organizace CzechTrade. „Smyslem bylo shrnout služby podobného ražení pod jednu střechu, vytvořit takový inovačně-podnikatelský czechpoint, který podnikatelům umožní vyřídit vše najednou a získat komplexní služby. Spolu s profesionálním jednáním a expertizou to bereme jako nový prototyp krajských služeb, jak je

Nové prostory najdete ve Velké Hradební ulici 2800 v Ústí nad Labem.

vidíme my,“ doplňuje ředitel ICUK Martin Mata, který loni s myšlenkou přestěhování přišel a s týmem začal realizovat.

Zázemí pro projekty chytré mobility

Nové větší prostory plánuje ICUK využít také pro již rozběhnuté či startující rozvojové projekty. Jedním z nich

je tvorba jednoho z center národního Mobility Innovation Hubu, který by ve spolupráci s agenturou CzechInvest měl vzniknout právě v Ústí nad Labem. V první fázi půjde o akcelerační program a odbornou platformu pro firmy a projekty v oblasti chytré mobility, kterým poskytne zázemí včetně možnosti nasazení a expertní know-how. „V Ústí jsme rozvinuli spolupráci

UJEP a firmy Valeo pro vývoj bezpečnostních řídicích systémů, v němž nyní pokračuje Fakulta dopravní ČVUT. Zároveň v koordinaci s městem a dalšími partnery začínáme na Severní Terasě rozvíjet pilotní chytroú zónu U Smart Zone, jejíž součástí bude též testovací okruh pro autonomní systémy řízení a další smart technologie. To jsou dílčí projekty, na které naváže a bude rozví-

jet i pro další výzkumné i firemní partnery právě Mobility Innovation Hub. Start plánujeme na příští rok,“ prozrazuje Petr Achs, který se projekty chytré mobility v ICUK zabývá.

Start ve znamení nových technologií

ICUK je jedním z iniciátorů memoranda k vodíku, a tak při slavnostním otevření nemohla chybět společnost Devinn, která poprvé veřejně odprezentovala svůj mobilní vodíkový zdroj čisté energie H2Base. Brněnskou společnost Roboauto ICUK propojil s lovisickou firmou TPCI, a tak mohly představit svůj společný projekt dálkově řízeného průmyslového elektrovozítka. Se společností Vodafone zase ICUK chystá projekty v pilotním spuštění 5G sítě v Ústí nad Labem, i proto operátor demonstroval možnosti vysokorychlostní sítě např. při přenosu obrazu z 8k kamery. Využití virtuální reality pro bezpečnost práce v podnicích ukázala společnost VirtualLab a řešení pro průmyslovou automatizaci vystavila společnost Festo. Při vstupu si návštěvníci mohli vyzkoušet elektronickou recepční od společnosti M2C, kterou ICUK v nové budově otestuje, a bezpečnost z pohledu aktuální hygienické situace zabezpečovala dezinfekční brána ústeckého startupu VDED. Navigaci v budově zajišťovala humanoidní robotka Rubby Pepper, kterou ICUK využívá ve výzkumně-vzdělávacím projektu. (od dop.)

Nové služby inovačního centra je možné si prohlédnout na webu space.icuk.cz

Jak funguje elektronická recepční.

Telemetricky ovládané elektrické vozítko.

Ředitel ICUK Martin Mata, v pozadí 1. náměstek hejtmána Martin Klika.

guarana — kotvičnick — tomka — pomerančovník

VYDRŽÍTE DÉÉÉÉÉ

unikátní nápoj
z přírodních surovin
WWW.KAMIKAZEDRINK.CZ

synephrin — saponiny — kofein — vitaminy — chilli

Hokejové legendy razily v mincovně své portréty do zlata a stříbra

Ve čtvrtek 8. října přijeli do jablonecké České mincovny dva významní sportovci, zlatý a stříbrný olympionik. Jsou posledními ze skupiny 14 hokejistů, kterým mincovna věnovala cyklus zlatých a stříbrných mincí. Osobně si v doprovodu vedení společnosti oba vyrazili mince ze stříbra.

Poslední dvě mince z cyklu Legendy československého hokeje jsou tentokrát věnovány Jiřímu Holečkovi a Martinu Ručinskému. Tento cyklus není jen oslavou jediného úspěchu a vzpomínkou na zlaté hochy z Nagana – po bok olympioniků se řadí jejich slavní předchůdci, kteří kouzlili s hokejkou v 60. a 70. letech a rovněž šířili dobré jméno československého sportu po celém světě. V celém cyklu jsou už zastoupeni: Ivan Hlinka, Milan Nový, Dominik Hašek, Vladimír Martinec, Jaroslav Pouzar, Jiří Šlégr, Vladimír Růžička, Pavel Patera, František Pospíšil, Jan Suchý, David Moravec, Jaromír Jágr. Předposlední zlatá a stříbrná mince České mincovny z cyklu Legendy československého hokeje je věnována Jiřímu Holečkovi. Česká mincovna emituje minci v počtu 500 kusů ve stříbře o průměru 40 mm s váhou 29 gramů, a také 200 kusů s váhou čtvrt trojské

unce ryzího zlata, obě v kvalitě prof. Autorem je Mgr. Petr Horák. Na reverzní stranu mince umístil medailér Mgr. Petr Horák dobový portrét brankáře, který doplnil jeho jménem, číslem reprezentačního dresu a největšími úspěchy. Kompozici reverzu dotváří charakteristická laminátová maska gólmána.

Cyklus Legendy československého hokeje se loučí a posledním „zlatým hochem“ z Nagana, kterému vzdává hold zlatá a stříbrná mince České mincovny, je Martin Ručinský. Česká mincovna emituje minci v počtu 500 kusů ve stříbře o průměru 40 mm s váhou 29 gramů, a také 200 kusů s váhou čtvrt trojské unce ryzího zlata, obě v kvalitě prof. Akademický sochař Zbyněk Fojtů umístil na reverzní stranu mince charakteristický portrét Martina Ručinského z doby triumfu v Naganu. „Pokud je člověk vyražený na minci, tak je zřejmé, že

Hokejové legendy zleva Jiří Holeček, Martin Ručinský a obchodní ředitel České mincovny Aleš Brix.

asi něco dělal v životě dobře a je to celoživotní ocenění toho, co hokeji dal,“ uvedl na slavnostní ražbě zlatý olympionik s tím, že se mu velmi dobře spolupracovalo i s autorem návrhu, kdy si vybral ze tří předložených. V průběhu dlouholeté kariéry v NHL pomohl Mar-

tin Ručinský k úspěchu sedmi týmům. „Završili jsme sportovní cyklus věnovaný legendám hokeje. Byla to pro nás velmi krásná práce s řadou emotivních setkání s jednotlivými aktéry,“ uzavřel slavnostní ražbu obchodní ředitel České mincovny Aleš Brix. „Sportovci jsou ale

pro Českou mincovnu velkým tématem a v budoucnu je rozhodně nevynecháme. Koho a jaký sport připravujeme však v tomto momentě nemůžeme zveřejnit a pro sběratele si to necháme jako převapení,“ doplnila Lenka Klimentová, mluvčí České mincovny. (od dop.)

Šikovné ruce mistrů rukodělné výroby v Libereckém kraji

Rozmanitá rukodělná řemesla mají v Libereckém kraji dlouhou historii. A žijí i v současnosti. Dnes vám nabízíme ukázky tří mistrů svého oboru.

Brusič drahokamů navazuje na odkaz středověkých mistrů

Až do středověku spadají první zmínky o zpracování drahých kamenů. Řemeslo se udrželo dodnes a o výrobky zdobené pestrobarevnými drahokamy je stále zájem. Řada brusičů tak stále nese odkaz jejich dávných předchůdců a snaží se řemeslo zachovat i pro další generace.

Během staletí se hlavním českým centrem broušení drahokamů stalo Turnovsko. Mezi brusiče, kteří navazují na dlouhou tradici zpracování drahých kamenů v tomto regionu, patří další mistr tradiční rukodělné výroby Libereckého kraje – Petr Šťastný. V roce 1991 si založil vlastní brusičskou dílnu, kde pracuje převážně s přírodními materiály a vytváří klasické i vlastní výbrusy šperkových kamenů, které se vyznačují zajímavými tvary, vysokým leskem a často i zvláštními optickými efekty. Ve své práci využívá nejnovější poznatky z různých oborů a bohaté vlastní zkušenosti; spolupracuje s řadou známých šperkařů a restaurátorů.

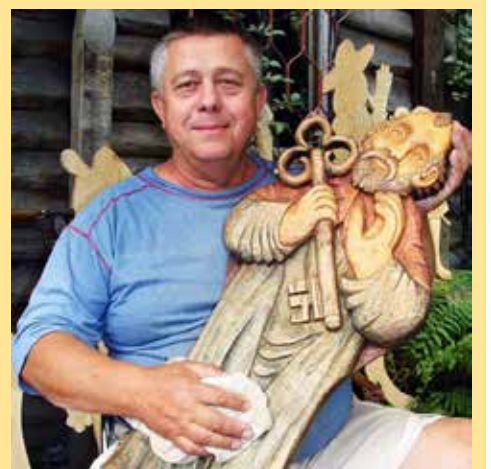
Prsten s topasem se objevil již v hrobě českého krále Přemysla Otakara I. V době vlády Přemyslů se totiž rozvíjel obchod s Arábií, kde již broušení kamenů znali, a tak lze předpokládat, že prsten pochází právě odtud. Za vlády Rudolfa II. objevili postup, kdy se spodní plochy broušených kamenů pokrývaly tenkou stříbrnou folií, kámen pak vmáčklí do vosku, kterým se vyplnilo kovové lůžko s drápkou. Drápky zajistili tak, aby kámen nevypadl. V dobách husitské a třicetileté války se na vývoji řemesla nic nezměnilo až do roku 1660, kdy se zrodil výbrus zvaný trojřadý briliant. Broušené diamanty ve tvaru briliantů v té době nosili jen králové jako jeden z dokladů svého postavení. Technologie broušení se pak

z diamantů přenesla na rubíny, safíry, smaragdy, spinely a jiné barevné drahé kameny. Ve středověku se broušení drahokamů přeneslo z Prahy na Turnovsko, které se v tomto oboru stalo světovým pojmem. Zájem o broušené drahé kameny ale celosvětově vzrůstal takovou měrou, že brusiči nestačili brousit přírodní kameny dostatečným tempem, aby pokryli poptávku. Proto se zhruba od 18. století k broušení začalo používat také sklo. (od dop.)

Lidové řezbářství

Řezání, frézování, vrtání, spojování, měření. Tyto činnosti se pojí s řezbářstvím, řemeslem, které má celou řadu podob.

Jednou z nich je například výroba dřevěných šperků. Také v tomto oboru má Liberecký kraj své nositele titulu Mistr tradiční rukodělné výroby. Jsou jimi Josef Mrňák a Václav Plechatý. Liberecký řezbář Václav Plechatý (na snímku) se věnuje tvorbě dřevěných plastik a reliéfů. Své práce vystavuje na samostatných i skupinových výstavách od roku 1971 a mohli si je prohlédnout lidé ve více než dvaceti zemích světa. Za své dřevěné plastiky získal řadu českých i zahraničních cen. Jeho první plastiky byly kovové, experimentoval také v dalších výtvarných oborech, pokoušel se o intarzie a grafiku, až dospěl k práci se dřevem. Ve své tvorbě navázal Václav Plechatý na práci svého dědečka, tesařského mistra, který se práci se dřevem věnoval celý život a otce, profesí projektanta, který se řezbářství věnoval v dílně svého otce ve volném čase. Práce Václava Plechatého jsou ovlivněny tradičním lidovým řezbářstvím i styly přírodních národů – mají výrazné oči, zjednodušené ruce a nohy. Inspiraci nachází umělec

zejména ve stylu afrických černochů a amerických Indiánů, u kterých ho fascinuje jednoduchost a dokonalost postav a mistrná stylizace. Od 80. let se věnuje také grafice, vytváří linoryty, používá i suchou jehlu, případně mezzotintu, lept nebo kombinované techniky. K výrazným počínům Václava Plechatého patří realizace sochařské výzdoby třetího mechanického orloje v Kryštofově Údolí u Liberce. (od dop.)

Mistryně perníkářka zvládne zvíře i husara na koni

Oblíbenou pochoutkou dětí i dospělých je po celá staletí perník. Původně luxusní pochoutka se stala postupem času běžně dostupnou a není snad člověka, který by perník nikdy neochutnal. Kromě průmyslové produkce se jeho výrobě věnují i drobní řemeslníci.

V Libereckém kraji se tvorbě této pochoutky věnuje nositelka titulu Mistryně tradiční rukodělné výroby Jiřina Růtová, která pochází z Janova Dolu v Podještědí. Mezi tvůrce folklorního pečiva vyniká originálními nápady, velmi chutným a trvanlivým perníkem i jeho vkusným a neotřelým zdobením. Jako

perníkářka pracuje s pravým včelařským perníkem. Tento druh jí vyhovuje především v tom, že nemusí zrát do druhého dne, ale může se péct v podstatě bezprostředně po zpracování těsta a lehkém vykynutí. Její výrobky mají různou podobu – od zvířat až

po různé moderní motivy. Dokáže i precizně a s přihlídnutím ke skutečné podobě výzbroje a uniformy ozdobit perníkovou figurku husara na koni. Originální perníkářský rukopis Jiřiny Růtové obdivují ročně tisíce návštěvníků historických jarmarků a trhů tradičního řemesla po celé České republice. V její tvorbě se odráží místní, podještědské, i rodinné tradice; respekt k odkazu lokálních lidových zvyklostí je pro celou její činnost charakteristický – peče také tradiční pečivo, zdobí kraslice a vystupuje ve folklorním souboru Horačky. Svou aktivitou se po léta všestranně zasazuje o zachování a prezentaci řady projevů tradiční lidové kultury v Libereckém kraji. (od dop.)

Krajinou sklářů provede doktor Kittel

Příjemný výlet, na němž se lze dozvědět, jak vypadá mačkárna a jak se vyráběly skleněné korálky, lze podniknout na pomezí Českého ráje a Jizerských hor. Symbolickým průvodcem budiž legendární jizerskohorský ranhojič Jan Josef Anton Eleazar Kittel.

Poznávací okruh začíná v obci Pěnčín, která své jméno získala v době, kdy zde ptáčníci chytali zpěvné ptactvo – pěnice a čížky. Ptáčnický v pozdější době nahradili skláři a k vidění je zde do dnes řada takzvaných mačkáren nebo-li driket, což jsou malá stavení s dvěma komíny, kde se v dřívějších dobách ze skleněných tyčí vymáčkávaly korálky a knoflíky.

„Dnes se dobrý mačkář hledá velice těžko, ale bývalo to řemeslo, kterým se na Jablonecku zabývaly doslova celé rodiny,“ uvedla Květa Vinklátová, radní pro kulturu, památkovou péči a cestovní ruch Libereckého kraje.

Po cyklotrase č. 4249 pokračuje trasa směrem na Krásnou. A krásně tu

TIPY NA VÝLET

opravdu je, mají zde malebný kostel sv. Josefa, faru, studánku, naučnou stezku a také Kittelův dům s muzeem. Tato nedávno opravená stavba, zvaná také Burk, je opředená legendami, stejně jako život jejího někdejšího majitele, léčitele Jana Josefa Antona Eleazara Kittela. V nově zrekonstruovaném roubeném stavení je možné nahlédnout pod pokličku jeho lektvarům a léčebným metodám, nakouknout do unikátní černé kuchyně a projít se bylinkovou zahrádkou.

Z Krásné vede cesta po modré značce a duch tajemného doktora Kittela je stále přítomen. Připomínají ho Čerto-

vy kameny, místo, kde se Kittel údajně upsal dáblu, pramen Žernovniku, odkud prý pocházela kostra neznámého vojáka, kterou měl doktor ve své pitevně, a vrchol Černé studnice s rozhlednou. Po červeně značené trase Hřebeňovky se dojde až na rozcestí Berany, odtud pak pořád z kopce zpátky do Pěnčína.

Kittelovsko se dá objevovat buď pěšky anebo prostřednictvím okružní jízdy výletním vláčkem. Vyjízdí z Farmy Pěnčín, kde mohou zájemci ochutnat místní kozi sýr a vyrobit si skleněný náramek na památku. Trasa v délce 11,9 kilometru je vhodná pro rodiny s malými dětmi, rodiny s většími dětmi, zvědavé turisty i aktivní seniory.

Po stopách Mnichovské průrvy

Jako kulisu k pohádkovému filmu Nesmrtelná teta si filmaři vybrali Mnichovskou průrvu. Jedná se o uměle vytvořený kanál, který slouží jako propust jednoho z napájení Novozámeckého rybníka z Bobřího potoka nacházejícího se v katastru obce Zahradky u České Lípy.

Vpust do dřve několikanasobně většího rybníka zajišťovala hradidla. Přes průrvu po vrcholu skal byl v 18. století vybudován klenutý most, po němž dnes vede silnice I/9 od České Lípy do Doks, případně dále do Prahy přes křižovatku v Jestřebí. Ze silničního mostku se dá po kamenných schodech sestoupit k malé skalní místnosti, která byla v minulosti využívána jako přístaviště loděk. V roce 1933 byl Novozámecký rybník vyhlášen národní přírodní rezervací na ploše 348 hektarů. Předmětem ochrany jsou význačná mokřadní společenstva a stanoviště pro téměř 200 druhů ptáků. Rezervace je zařazena do sítě mezinárodních ornitologických lokalit Natura 2000.

„Je to další z míst, kam turisté ve velkém nemíří. A je to samozřejmě dobře, protože i to přispívá k velké přírodní rozmanitosti. Je třeba respektovat,

že je to domov ptáků a mnoha dalších druhů, nikoliv člověka.. Ten by ho měl poznávat s velkou pokorou,“ uvedla Květa Vinklátová, radní pro kulturu, památkovou péči a cestovní ruch Libereckého kraje.

K Novozámecké průrvě se váže pověst o husarovi. Při jedné z válek přijeli k propusti tři cizí vojáci. Jeden z nich se vsadil, že tuto průrvu s koněm přeskochí. Podařilo se mu to tam a pak i zpět. Jeho společníci ho obdivovali a gratulovali mu. Jedno vítězství mu však nestačilo, a tak se se zvoláním „Když mě čert přenesl dvakrát, dokážu to i potřetí!“ znovu pokusil o přeskok. Unavený kůň se dlouho vzpouzel, a když nakonec skočil, smekl se a společně s jezdcem se zřítíl dolů. Husarovo tělo ani koně nikdy nenašli. Říkalo se, že ho odnesl čert, kterého voják svým opovážlivým chováním přivolal.

Zámek přežil i třicetiletou válku

Kdo putuje do nejvyšších českých hor, neměl by při své cestě vynechat obec Horní Branná, která se nalézá nedaleko Jilemnice. Pyšní se tu malebným zámekem, v němž kromě jiného sídlí také malé muzeum.

Branský zámek založil Zdeněk z Valdštejna a po jeho smrti stavbu dokončila roku 1582 vdova Marie z Martinic. Zámek byl na svoji dobu velmi honosný. Měl dvě patra, první kamenné a horní dřevěné s ochozy, s věžičkou na hřebenu střechy. Jeho severní přízemí tvoří obloukové podloubí se čtyřhrannými kamennými sloupy. Na zevních stranách kamenné části celého zámku byly různé nápisy, verše, arabesky, figury, sgrafita a rozmanité ozdoby. V nejvyšší části průčelí je dodnes dobře zachována série umělecky provedených lunet s výjevy selského, řemeslnického a panského života. Na severovýchodní straně, jsou nápisy od učeného Mistra Jana z Vínové a znaky Zdeňka z Valdštejna a Maří z Martinic, majitelů Štěpanic a Horní Branné.

Zámek byl za třicetileté války zrušen a druhé patro bylo vypáleno. Při opravách zůstalo jenom první patro, druhé už nebylo dostavěno. Během rekonstrukce byly všechny výzdoby a nápisy na stěnách zámku zakryty omítkou. Teprve v roce 1868 dal hrabě Jan z Harrachu omítku sejmout, ale po-

dařilo se zachránit už jenom zbytky bývalé výzdoby zámeckých stěn. Další význačná oprava proběhla v roce 1908 zásluhou vrchního lesmistra Reicha. Naposled se malby a ozdoby na zámeckých stěnách dočkaly restaurování v roce 1960 a v roce 1994 se uskutečnila celková oprava fasády včetně sgrafit na náklady obce. K zámku byly postupně přistavěny další budovy. Vznikl tak zhruba čtvercový hospodářský celek s poměrně rozsáhlým volným prostorem uvnitř. Přístup do něho byl dvěma branami pro povozy a dvěma branami pro pěší. Hlavní východní brána má tesaný portál, nad kterým je harrachovský znak. Protější západní byla při úpravách hospodářských objektů zrušena. V blízkosti zámku bývala myslivna, kde v dřívějších dobách bydlel vrchní panský myslivec. Až do roku 1990 byl zámek majetkem státu. Spravován byl místním národním výborem. Se změnou politických poměrů přešel do vlastnictví obce. Slouží jí jako reprezentační objekt, ve kterém jsou umístěny kanceláře, malé muzeum a dvě drobné provozovny.

Vodopády a naučná stezka v Josefově Dole

Pěší výlet tam, kde je peklo výš než nebe? Ano, přesně toto nabízejí vodopády Jedlové v Josefově Dole a místní stezka Jedlový důl. Výletníci se tak musejí připravit na pořádné stoupání.

Po příjezdu na vlakové nádraží Josefův Důl se mohou turisté vydat po modré turistické značce ke vstupu do přírodní rezervace k Lesní bráně a napojit se na naučnou stezku Jedlový důl. Zde se již budou objevovat první vodopády na říčce Jedlová.

Stezka stoupá souběžně s říčním korytem okolo Dolního vodopádu pod Pekelnými skalami, přes Pekelný vodopád až ke krásným vodopádům Jedlová. V romantické lesní roklí je možné procvičit mozkové závity na naučné stezce. Na jejím konci se pak turisté mohou otočit a vrátit se stejnou cestou zpět, anebo zabočit prudce dopra-

va a projít se takzvanou Mořskou cestou a dále po žluté zpět před Josefodolské vlakové nádraží.

Zde však výlet nekončí. Lidé mohou pokračovat dál po žluté kolem Muzea místní historie a pseudogotického Kostela Proměnění Páně. Cestou se objeví deset dubů tvořících výjimečné stromořadí chráněných památných stromů. Po necelém kilometru cesty se nachází Naučná stezka G. Leutelta. A zde začíná stoupání do Pekla, kde čert tropil své neplechy. O jeho někdejší přítomnosti svědčí svržené kameny povahující se po okolních stráních a vytvářející skalní vyhlídku zvanou Čertovy

kameny s výhledem na hráz vodní nádrže Josefův Důl.

Po načerpání pekelné atmosféry lze pokračovat dále po stezce z kopce dolů až ke Kříži u věhlasného restaurantu V Nebi. Tak se stalo, že v Josefově Dole je Peklo výš než Nebe. Výlet končí příjemnou mírnou cestou z kopce dolů kolem Červeného vodopádu až k vlakovému nádraží. Jde ho zvládnout za jeden den, nebo si ho lze rozložit do dvou dnů s přenocováním v některém z horských penzionů nebo hotelů. Trasa měří 10,7 kilometrů a je vhodná pro rodiny s většími dětmi, aktivní seniory a zvědavé turisty.